

Warszawa, 2 czerwca 2026 roku

Sz. P. Donald Tusk
Prezes Rady Ministrów

Do wiadomości:
Pani Marzena Okła-Drewnowicz
Sekretarz Stanu
Pełnomocniczka Rządu do spraw Polityki Senioralnej

Pani Marlena Muszyńska
Dyrektorka Departamentu Polityki Senioralnej
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Dotyczy: prośba o interwencję w sprawie standardów transparentności, równego traktowania i braku procedury odwoławczej w konkursie „Aktywni Seniorzy – ASY” na lata 2026–2030, edycja 2026

Szanowny Panie Premierze,

zwracamy się do Pana jako organizacja pozarządowa od wielu lat działająca w Polsce i realizująca projekty finansowane ze środków publicznych, z głębokim niepokojem dotyczącym standardów przejrzystości, przewidywalności, równego traktowania oraz realnych mechanizmów odwoławczych w konkursach grantowych administracji publicznej.

Bezpośrednim powodem skierowania tego pisma jest sytuacja Fundacji Pro Cultura w konkursie **Priorytet I programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni Seniorzy – ASY” na lata 2026–2030, edycja 2026**. Wyniki konkursu zostały opublikowane 8 maja 2026 roku.

Oferta Fundacji Pro Cultura nr 23 pt. „MODEL TWÓRCZEJ SPRAWCZOŚCI CYFROWEJ OSÓB 60+” została odrzucona na etapie oceny formalnej z powodu rzekomego niespełnienia kryterium:

„Oferent w ramach celów statutowych prowadzi działalność na rzecz Osób starszych”.

W karcie oceny formalnej wskazano następujące uzasadnienie:

„W załączonych dokumentach statutowych (KRS oraz statucie) brak informacji o prowadzeniu przez organizację działalności na rzecz osób starszych.”

Uzasadnienie to wywołało nasze ogromne zdumienie, ponieważ statut Fundacji literalnie zawiera zapisy dotyczące osób starszych.

W preambule statutu wskazano:

„Naszą misją stało się wspieranie osób dorosłych, **w szczególności starszych**, w rozwoju i świadomym uczestnictwie w kulturze cyfrowej oraz życiu społecznym w świecie zmieniających się technologii.”

Natomiast §2 ust. 1 pkt 6 statutu Fundacji stanowi, że jednym z celów Fundacji jest:

„organizowanie różnych form pomocy i wsparcia osobom potrzebującym, w szczególności osobom z niepełnosprawnościami i **starszym** oraz przeciwdziałanie ich izolacji społecznej”.

Po zwróceniu Komisji Konkursowej uwagi na powyższe zapisy otrzymałyśmy odpowiedź z dnia 25 maja 2026 roku, w której Komisja potwierdziła, że zapis ten rzeczywiście istnieje, jednak - zdaniem Komisji - nie ustanawia „odrębnego celu statutowego polegającego na prowadzeniu działalności na rzecz osób starszych”.

Oznacza to, że pierwotne uzasadnienie oceny formalnej było niezgodne z treścią statutu. Spór nie dotyczy już tego, czy statut Fundacji odnosi się do osób starszych, ponieważ odnosi się do nich wprost. Spór dotyczy przyjętej przez Komisję zawężającej interpretacji, zgodnie z którą działalność na rzecz osób starszych musiałaby być ujęta jako odrębny, samodzielny i wyłączny cel statutowy.

Takiego wymogu nie ma jednak w regulaminie konkursu.

Regulamin wymaga jedynie, aby: „Oferent w ramach celów statutowych prowadził działalność na rzecz Osób starszych.”

Regulamin nie wymaga:

- wyodrębnienia osobnego celu statutowego poświęconego wyłącznie osobom starszym,
- stosowania konkretnej formuły językowej,
- prowadzenia działalności wyłącznie na rzecz osób starszych,
- ani wskazania osób starszych jako odrębnej grupy odbiorczyń i odbiorców działań statutowych.

W naszej ocenie Komisja wprowadziła więc dodatkowy warunek formalny, który nie wynika z regulaminu konkursu.

Szczególnie niepokojące jest to, że analiza publicznie dostępnych statutów części organizacji, które otrzymały dofinansowanie w tym samym konkursie, wskazuje na bardzo szerokie i elastyczne podejście interpretacyjne wobec innych podmiotów składających oferty.

Przykładowo w statutach organizacji, które otrzymały grant, pojawiają się sformułowania dotyczące:

- „upowszechniania srebrnej gospodarki” oraz „wsparcia dla osób w wieku emerytalnym”;
- działań na rzecz „dzieci, młodzieży, dorosłych (w tym osób starszych, w tym emerytów)”;

- „podejmowania działań zwiększających aktywność seniorów w środowisku lokalnym”;
- „działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym”.

Warto zauważyć, że pojęcie „osób w wieku emerytalnym” nie jest tożsame z pojęciem „osób starszych”. Może obejmować osoby, które nabyły uprawnienia emerytalne ze względu na szczególny charakter wykonywanej pracy, a więc niekoniecznie spełniają kryterium wieku właściwego dla osób starszych.

Problem nie ogranicza się jednak do różnic w interpretacji pojęć użytych w statutach. W przypadku jednej z organizacji z czołowych miejsc listy rankingowej nie odnaleźliśmy **żadnego bezpośredniego zapisu odnoszącego się do osób starszych, senierek i seniorów lub choćby osób w wieku emerytalnym.**

Na obecnym etapie przeanalizowałyśmy jedynie część publicznie dostępnych statutów organizacji dopuszczonych do oceny merytorycznej, w tym statutów organizacji, które ostatecznie otrzymały dofinansowanie. Już ta wstępna analiza pokazuje jednak znaczące rozbieżności w stosowaniu kryterium formalnego.

Na tym tle szczególnie niezrozumiała pozostaje odmowa uznania zapisów statutu Fundacji Pro Cultura, który literalnie posługuje się pojęciem „osób starszych” i zawiera bezpośredni zapis o organizowaniu pomocy i wsparcia osobom starszym oraz przeciwdziałaniu ich izolacji społecznej.

W naszej ocenie odmowa uznania tych zapisów, przy jednoczesnym uznawaniu znacznie bardziej ogólnych lub pośrednich zapisów statutowych innych organizacji, budzi poważne wątpliwości co do równego, jednolitego i konsekwentnego stosowania kryteriów formalnych wobec wszystkich podmiotów składających oferty.

Problem ten ma charakter szerszy niż jednostkowy spór dotyczący jednej oferty. Dotyczy on zaufania organizacji społecznych do państwa, przejrzystości dystrybucji środków publicznych oraz przewidywalności decyzji administracji publicznej.

Szczególnie niepokojący jest brak realnej procedury odwoławczej. Organizacja pozarządowa może zostać wykluczona z konkursu na podstawie arbitralnej interpretacji, bez możliwości niezależnej weryfikacji decyzji, bez jasnych standardów interpretacyjnych i bez skutecznego mechanizmu pozwalającego naprawić ewentualny błąd po stronie administracji.

Błędy mogą zdarzać się każdej instytucji. Państwo powinno jednak posiadać procedury pozwalające takie błędy korygować. **Brak takiej procedury sprawia, że organizacje społeczne pozostają bez realnej ochrony, nawet wtedy, gdy decyzja formalna opiera się na oczywistym pominięciu lub błędnej interpretacji treści dokumentów.**

Sytuacja ta jest dla nas szczególnie bolesna również dlatego, że w praktyce dyskredytuje wieloletni dorobek Fundacji Pro Cultura w pracy z osobami starszymi.

Fundacja od lat realizuje projekty edukacyjne, cyfrowe i animacyjne kierowane do osób starszych, w tym projekty finansowane ze środków publicznych. Dwukrotnie z sukcesem realizowałyśmy projekty finansowane z Programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021–2025, ostatni w 2025 roku.

Obecnie kończymy projekt „Włączamy Cyfrowo Mazowsze - szkolenia dla osób w wieku 55+”, finansowany ze środków Krajowego Planu Odbudowy, obejmujący ponad 5 tysięcy osób starszych z województwa mazowieckiego zagrożonych wykluczeniem cyfrowym.

Nasze cykliczne wydarzenie „Tydzień Włączania Cyfrowego Osób Starszych” zostało objęte honorowym patronatem Ministerstwa Cyfryzacji. W tegorocznej edycji udział wzięło ponad 1500 osób, a spotkania były transmitowane w 60 lokalizacjach w całej Polsce, w tym w klubach senierek i seniorów, uniwersytetach trzeciego wieku, instytucjach kultury, Klubach Rozwoju Cyfrowego i organizacjach pozarządowych.

Fundacja prowadzi także Stację Pro Senior, w której treści cyfrowe tworzą osoby starsze amatorzy i amatorki w 13 oddziałach w całej Polsce. To inicjatywa wzmacniająca sprawczość, widoczność i aktywność społeczną osób starszych, pokazująca seniorki i seniorów nie jako biernych odbiorców działań, lecz jako twórcynie, twórców i aktywne osoby uczestniczące w życiu publicznym.

Jesteśmy również organizacją partnerską w projekcie „Kluby Rozwoju Cyfrowego – projekt wspierający”, realizowanym wspólnie z Centrum Projektów Polska Cyfrowa ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W projekcie odpowiadamy między innymi za przygotowanie edukatorek i edukatorów do pracy z osobami starszymi oraz opracowanie ram funkcjonowania Klubów Rozwoju Cyfrowego w całej Polsce. Projekt ten ma charakter strategiczny dla kraju, a Fundacja została wybrana do partnerstwa ze względu na swoje doświadczenie w edukacji cyfrowej.

Twierdzenie, że Fundacja Pro Cultura nie prowadzi działalności na rzecz osób starszych, pozostaje zatem w sprzeczności zarówno z literalnym brzmieniem statutu, jak i z rzeczywistością, wieloletnią praktyką działania Fundacji oraz treścią samej oferty.

Panie Premierze,

nie zwracamy się do Pana z prośbą o szczególne traktowanie. Zwracamy się z prośbą o interwencję w sprawie standardów działania państwa wobec organizacji pozarządowych.

Programy grantowe finansowane ze środków publicznych powinny być prowadzone w sposób przejrzysty, przewidywalny, jednolity i odporny na arbitralność. Organizacje społeczne powinny mieć pewność, że kryteria formalne są stosowane równo wobec wszystkich, a ewentualne błędy mogą zostać skorygowane w uczciwej procedurze.

Prosimy Pana Premiera o zwrócenie uwagi na sposób funkcjonowania konkursu „Aktywni Seniorzy - ASY” oraz o podjęcie działań zmierzających do wyjaśnienia, czy w konkursie doszło do nierównego i niekonsekwentnego stosowania kryteriów formalnych.

Prosimy również o rozpoczęcie szerszej dyskusji nad regulaminem tego programu oraz nad potrzebą wprowadzenia realnej, transparentnej i skutecznej procedury odwoławczej w konkursach grantowych administracji publicznej.

Ta sprawa nie dotyczy wyłącznie Fundacji Pro Cultura. Dotyczy jakości relacji państwa z organizacjami pozarządowymi w Polsce.

Z wyrazami szacunku,



Magdalena Janczewska
Prezeska Zarządu
Fundacja Pro Cultura